

TOT DESPRE LOCUL DE DESCOPERIRE A SABIEI „DE LA MOREȘTI“

Cu puțină vreme în urmă, publicînd sabia feudală timpurie de la Ernei (MuzIstCluj, inv. IV. 1919), menționam în trecut că poziția imediat următoare (inv. IV. 1920) este ocupată de sabia ce figurează în literatură ca provenind de la Morești (în maghiară *Malomfalva*), pe cînd în vechiul inventar indicația locului de proveniență este, în mod clar, *Malomszeg* (mai de mult Molosig, actualmente Brăișoru, com. Morlaca, r. Huedin, reg. Cluj)¹.

Precizarea a suscitat o întîmpinare din partea profesorului K. Horedt, care își expune punctul de vedere în nota precedentă².

Fiind întru totul de acord cu D-sa că „...problema n-are implicații științifice prea ample...“, ținem totuși — mai mult de dragul epuizării tuturor argumentelor ce pot fi aduse în controversă — să mai notăm următoarele:

— Supremul argument, biletul lipit pe obiect (scris chiar de donator) din păcate s-a pierdut, cum arată și prof. K. Horedt;

— Prof. Horedt n-a menționat inadvertența dintre indicația fostului bilet și cea a registrului de inventar în niciunul din locurile (numeroase) unde a pomenit despre sabia de la „Morești“;

— Piesa în litigiu (IV. 1920) e încadrată, în registrul-inventar, într-un lot de 82 piese (IV. 1871—IV. 1952) constituind, *toate*, donația lui Teleki Domokos, cunoscut colecționar de antichități. Conform indicației registrului, întregul lot a fost adus la Cluj de la Gornești, între 30 XI — 2 XII 1918 de către Alex. Ferenczi;

— Unele piese ale lotului, identificate în colecțiile și depozitul MuzIstCluj, poartă pînă astăzi lipite pe ele mici bilețele scrise *de mîna* donatorului, cu un text mai scurt ori mai lung, în funcție de faptul că se indică numai locul de proveniență (satul, comuna) sau și precizări suplimentare privitoare la condițiile descoperirii;

— Textul acestor bilețele a fost, *fără excepție*, transcris în registrul de inventar, cu toate amănuntele ce le cuprindea (*dacă* le cuprindea). Este cazul pozițiilor: IV. 1875, IV. 1877, IV. 1887, IV. 1890, IV. 1893, IV. 1899, IV. 1913, IV. 1936. La celelalte poziții din lot se dă numai descrierea obiectului și localitatea de unde provine;

— Ni se pare cu totul illogic ca cel ce a făcut inventarierea să *nu fi luat delibere în considerație* tocmai textul biletului lipit pe piesa IV. 1920 și să nu-l fi transcris, din moment ce *a transcris integral* bilețele de pe obiectele de la pozițiile sus-amintite;

— Cele 82 de piese donate provin de pe *tot* cuprinsul Transilvaniei (unele chiar din Ungaria), nu numai dintr-o zonă mai restrînsă, din jurul reședinței colecționarului (Gornești);

— Pentru cine cunoaște limba maghiară, confuzia *Malomfalva* > *Malomszeg* pare de-a dreptul neverosimilă. Nemaivorbind de faptul că, în cazul de față, e vorba de *arheologul* Alex. Ferenczi, a cărui acribie în probleme de localizare topografică este bine știută;

¹ N. Vlăssă, în *ActaMN*, II, 1965, p. 669, n. 1.

² Cf. *supra*, p. 509.

— În fine, dincolo de *argumentele* aduse, rămîne susceptibilă de discuție concordanța dintre sabia de la Brăișoru (= „Morești“) și mediul arheologic de la Morești, unde prof. K. Horedt presupune că piesa ar fi fost aflată.

Și, tot de dragul unui dicton, ar fi păcat să triumfe zicala: *Video meliora proboque, deteriora sequor*.

N. VLASSA

TOUJOURS À PROPOS DE LA PROVENANCE DU SABRE „DE MOREȘTI“

(Résumé)

On présente de nouvelles preuves qui démontrent que le sabre en question ne peut pas provenir du village Morești. (Voir aussi *ActaMN*, II, 1965, p. 669, n. 1.)